

GŁOS NARODU

**REDAKCJA
i ADMINISTRACJA**
Kraków.
ul. św. Krzyża L. 11.

TELEFONY:
Redakcja . . . 101-90
Administracja . 133-44

Konto P. K. U. 415.730
Kraków Nr.

Przedpłata wynosi:	W Krakowie		Na całym obszarze Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Zagranicą	Redakcja niezamówionych artykułów nie zwraca i nie honoruje listów nieopłaconych nie przyjmuje. Za każdą zmianę adresu 50 gr. Redakcja przyjmuje strony od godz. 11 do 13.
	z odnośnikiem	bez odnośnika			
Miesięcznie	5- zł.	4-50 zł.	5- zł.	8- zł.	

Rok XLIV

Kraków, poniedziałek, dnia 11 stycznia 1937 r.

Nr 11.

Sytuacja na wszystkich frontach Stan zdrowia Ojca świętego

pomyślna dla powstańców

Salamanka 10. 1. (PAT). Według oficjal. komunikatu głównej kwatery powstańczej, ataki na wszystkich odcinkach frontu aragońskiego zostały odparte z wielkimi stratami dla nieprzyjaciela, który pozostawił na placu boju licznych zabitych. Na froncie madryckim powstańcy zajęli miejscowość Cerrodelaguila. Wojska rządowe poniosły ciężkie straty i kontynuują odwrót w kierunku Fuencarral. Zdołyto trzy wielkie tanki pochodzenia sowieckiego oraz jeden mały tank. Na odcinku Las Rozas wojska rządowe przypuściły atak trzema batalionami, które zostały przez powstańców zdiesiątkowane. W Andaluzji operacje wojskowe prowadzone są w okolicach Ronda. — Powstańcy zajęli miejscowość Igualeja, oraz stracili dwa samoloty rządowe.

Los Escorialu przesądzony

Salamanka 10 stycznia. (PAT) Rezultatem walk, jakie rozegrały się wczoraj w pobliżu drogi do la Coruna i dworca Pozuelo, było wyparcie wojsk rządowych z ostatnich pozycji jakie posiadały na zachód od brzegu rzeki Manzanares. Wojska powstańcze — jak donosi korespondent Havasa — osiągnęły szczyt wzgórza Cuesta de las Perdices. Wojska rządowe pozostawiły na placu bitwy 300 zabitych i trzy tanki. W kołach powstańczych panuje przekonanie, iż los Escorialu został już zdecydowany, w tym kierunku ma rozwijać się ofensywa armii powstańczej.

Nowy plan nieinterwencji

Londyn, 10. stycznia (PAT). Korespondent dyplomatyczny „Observera” twierdzi, iż z inicjatywy brytyjskiej komitetowi londyńskiemu będzie przedstawiony nowy plan nieinterwencji. Przewiduje on wspólną akcję ze strony W. Brytanii, Włoch, Francji, Niemiec, Portugalii i Związku Sowieckiego, mającą na celu rozciągnięcie kontroli nie tylko nad portami i granicami lądowymi, ale również nad transportami powietrznymi. Będzie on dotyczył ochotników i pomocy pieniężnej. Pismo twierdzi, iż nowy ten plan nie będzie przedstawiany obu stronom walczącym w Hiszpanii.

Odpowiedź Portugalii

Lizbona, 10. 1. (PAT). Ogłoszono odpowiedź Portugalii na propozycje francusko-brytyjskie. Rząd portugalski w zasadzie zgadza się na zakaz werbunku ochotników, uważa jednakże, że sprawa ta nie może być rozpatrywana w oderwaniu od innych form ingerencji w sprawy wewnętrzne Hiszpanii.

Aktualna nowość!

Stefan Osten „Z krwawej Hiszpanii”
Wrażenia z pobytu w Madrycie w czasie walk na ulicach stolicy. Szereg fotografii, dokonanych z narażeniem życia. Cena broszury zł. 1.50.

Do nabycia:

w Księgarni Krakowskiej
Kraków ul. św. Krzyża 13

Przedstawiciel Papieża przy rządzie gen. Franco?

Paryż, 10. stycznia Portugalskie dzienniki podają, że radio lizbońskie ogłosiło, jakoby Papież mianował Kardynała Gomeza y Tomasza oficjalnym swoim przedstawicielem przy hiszpańskim rządzie narodowym w Burgos.

Dalej nota zaznacza, iż istnieje już Komitet londyński, którego działalność może ucierpieć z powodu tej nowej inicjatywy francusko-brytyjskiej. Rząd portugalski utrzymuje nadal wszystkie swe zastrzeżenia, sprezyowane w nocy z 20 sierpnia.

Holenderska następczyni tronu w Krynicy

Kraków, 10 stycznia. Według wiadomości nadeszłych z Krynicy, przybyła tam incognito Ks. Juliana holenderska z małżonkiem Ks. Bernardem. Młoda para przybyła do Polski

Stan zdrowia Ojca św. jest stosunkowo dobry, co stwierdza także lekarz, oświadczając, iż w chwili obecnej nie ma powodów do obawy komplikacji. Z tego polepszenia Swego stanu korzysta Ojciec św. coraz bardziej i obszerniej wglądając w sprawy bieżące Kościoła. Wczoraj rozmowa z kardynałem Pacellim o tych sprawach trwała przeszło półtorej godziny. Papież okazuje szczególne zaintereso-

wanie dla zbliżającego się kongresu eucharystycznego w Manili, widząc w nim nie tylko nowy wielki triumf św. Eucharystii, ale także budujący przykład możliwości pacyfikacji świata przez wspólne uczucia religijne i wspólne pożądanie pokoju chrześcijańskiego. Nie było bowiem kongresu, który by równie jak kongres w Manili zgromadził tylu przedstawicieli narodów i ludów, różnych pod względem rasy, swej historii i kultury. Co się tyczy uroczystego zamknięcia Kongresu, nie się nie zmieniło w projektach uświetnienia końcowej procesji eucharystycznej błogosławieństwem apostołskim, którego Ojciec św. udzieli uczestnikom kongresu przez radio. (KAP).

Turecja za porozumieniem z Francją

Ankara, 10. 1. (PAT). Minister spr. zagr., Ruszdi Aras na posiedzeniu grupy parlament tarnej partii ludowej zdał sprawozdanie z rozmów, jakie ambasador Turcji w Paryżu odbył z min. Vientot. Ruszdi Aras podkreślił, iż oba rządy zgodnie wypowiedziały się za udrożeniem o 3 dni zebrań Rady Ligi Narodów, a więc do 21 bm.

Należy z całym spokojem oczekiwać wyniku rokowań. Prezes rady ministrów, który następnie zabrał głos, podziela całkowicie poglądy Ruszdi Arasa, uważając, iż jedynie wskazaną drogą jest porozumienie między Turcją a Francją.

Zgon ś. p. gen. Popowicza

Lwów, 10. 1. (PAT). W sobotę wieczorem zmarł we Lwowie sen. gen. w stanie spoczynku Bolesław Popowicz, b. dowódca okręgu korpusu nr. 6 we Lwowie.

Śp. sen. gen. Popowicz urodził się w r. 1876. Ukończywszy gimnazjum wstąpił na uniwersytet, poczym poświęcił się zawodowi nauczycielskiemu.

Jako nauczyciel we Lwowie rozwijał przed wojną wybitną działalność niepodległościową. Odbył całą kampanię wojenną w Legionach.

Po wojnie objął dowództwo 6 p. p. leg., brał udział w obronie Lwowa i w wojnie z bolszewikami. W r. 1928 objął dowództwo O. K. 6 we Lwowie. Wybrany senatorem w r. 1935 przeszedł w stan spoczynku.

Trocki pragnie „zapoznać” się z Meksykiem i Ameryką

Meksyk, 10. 1. (PAT). Trocki, który przybył wczoraj do Tampico, opuścił okręt w towarzystwie swej żony. Na brzegu oczekiwali go przedstawiciele wielkich dzienników amerykańskich i prasy meksykańskiej. Trocki oświadczył, iż niezwłocznie opuści Tampico, nie wymienił jednakże celu swej podróży. Wyraziwszy podziękowanie za gościnność pod adresem władz meksykańskich Trocki oświadczył, iż „postara się na tę gościnność zasłużyć”.

Trocki, który był ubrany w bardzo eleganckie szare ubranie, odczytał przedstawicielom prasy po francusku oświadczenie które zostało niezwłocznie przetłumaczone

na angielski. Rząd norweski, jak powiedział Trocki, sam zajął się organizacją jego podróży w jak największej tajemnicy. Trocki uskarża się, iż wraz z żoną został internowany bez podania usprawiedliwiających tego postępowanie powodów. Trocki zapewnił, iż Meksyk może być pewien z jego strony przestrzegania warunków, jakie mu postawiono, a które odpowiadają jego życzeniu „absolutnej nieinterwencji”.

Mówiąc o swych projektach Trocki oświadczył, iż pragnie przede wszystkim za poznać się dokładnie z Meksykiem i Ameryką oraz wykończyć życiorys Lenina.

Komuniści meksykańscy przeciw Trockiemu

Meksyk, 10. 1. (PAT). Trocki wraz z żoną wyjechał specjalnym wagonem z Tampico do Meksyku. Komuniści wydali odezwę, w której zapowiadają zorganizowanie manifestacji w chwili przybycia Trockiego, domagając się, by pobyt jego w Meksyku był jak najkrótszy.

Faszystowska partia powstała w Czechosłowacji

Praga 10. 1. (PAT). W środę 6 stycznia 1937 roku rozpoczął czynność „Svaz Sedic Legii” w Czechosłowacji („Związek Szarej Legii”). Organizacja ta ma za zadanie fizyczne wychowanie młodzieży w duchu potrzeb obrony narodowej. „Związek Szarej Legii” powstał z politycznej organizacji, „Młodego narodowego zjednoczenia”, opartej na zasadach wojskowych. „Narodowe Zjednoczenie” powstało jako stronnictwo polityczne, złożone z różnych ugrupowań narodowych, a więc opozycyjnych w stosunku do rządu, w celu utworzenia wspólnego frontu narodowego przy wyborach do parlamentu w roku 1935. Poniosło jednak klęskę.

Członkowie tej nowej organizacji noszą szare koszule, a pod względem form naśladowają hitlerowców, zaś pod względem ideologii skłaniają się w stronę faszyzmu. Nowa organizacja zaczęła swoją czynność od wysłania hołdowniczych listów prezydentowi republiki, prezesowi rady ministrów, ministrowi obrony narodowej itp. oraz przewodniczącemu „Narodowego Zjednoczenia”, Kramarzowi.

Ponowne powikłania w Sian-Fu

Nankin, 10 stycznia (PAT). Z kół oficjalnych, jak donosi Reuter, informują o ponownych powikłaniach w Sian-Fu. Elementy lewicowe rzekomo ponownie zagarnęły władzę, występując z programem pod hasłem „Zbawienia narodowego”. Jednym z głównych punktów tego programu ma być polityka antyjapońska.

Rosja Sowiecka żyje ukrytym życiem religijnym

W tym roku w okresie przedświątecznym i podczas Bożego Narodzenia dało się w Sowietach zauważyć znaczne osłabienie kampanii antyreligijnej, która zazwyczaj w tej porze roku najbardziej szalała. Prasa sowiecka poświęciła szereg artykułów „świętu choinki”, zalecając sprzedaż zabawek i ozdób choinkowych i podnosząc urok drzewka. Nie znaczy to jednak bynajmniej, że bolszewicy powracają do tradycji Bożego Narodzenia. Święto choinki związane jest z ZSRR z datą 1 stycznia. Propagując tradycję choinki, władze sowieckie wciąż podkreślają datę Nowego Roku w nadziei, że data ta wymaże z pamięci ludu rosyjskiego datę 24 grudnia.

Jak się okazuje agitatorzy bolszewicy mało co wiedzą o nastrojach. Świadczy o tym najlepiej następujący incydent w pewnej wielkiej fabryce moskiewskiej. Agitator partyjny w czasie swego przemówienia twierdził, że ani jeden z zatrudnionych w tej fabryce robotników nie uczeszcza do kościoła. W odpowiedzi na to podniósł się pewien stary robotnik. „Ja chodzę do cerkwi — oświadczył — i wielu spośród nas chodzi. Złe nas znać” (Prawda z dnia 14 grudnia 1936).

Co się dzieje w odległych okolicach, gdzie nie sięga czujne oko Moskwy? Centralny Komitet Bezbożników bije na alarm, bowiem jak wykazują rezultaty ankiety, przeprowadzonej w ciągu trzech miesięcy w sześćdziesięciu kilku ośrodkach robotniczych w kopalniach Urалу, w każdej z tych miejscowości istnieje jakaś kapliczka. Pisze o tym „Komsomolskaja Prawda” z dn. 15 października 1936 r.

Prasa sowiecka, donosząca o tym „darmu jącym” stanie rzeczy, żąda równocześnie jak najbardziej konsekwentnej i metodycznej ofensywy bezbożniczej, przypominając, że osławiony paragraf 124 z nowej konstytucji o „wolności praktyk religijnych i wolności propagandy antyreligijnej” nie oznacza bynajmniej, że robota antyreligijna ma być ponichana. Przeciwnie, akcja bezbożnicza powinna się rozwijać coraz bardziej intensywnie. Jak widać z powyższego, tolerancja religijna w okresie świątecznym o której mowa na początku, jest tylko jawiskiem chwilowym. — Trzeba jednak stwierdzić, że cała olbrzymia, pół kontynentu zajmująca Rosja, żyje intensywnym choć ukrytym życiem religijnym. (KAP).

Kronika lwowska

(Adres Oddziału lwowskiego „Głosu Narodu“ Lwów, ul. Małachowskiego 2/V. Telefon nr. 118-11).

KONKURS NA STYPENDIA. Wojewoda lwowski ogłosił konkurs na kilkadziesiąt stypendiów dla słuchaczy wyższych uczelni oraz dla uczniów szkół średnich. Warunki uzyskania tych stypendiów podane w ogłoszeniach, rozsyłanych do Rektoratów i Dyrekcji gimnazjów i szkół zawodowych.

PODRZUTKI. W bramie domu pod nr. 6 przy ul. Japońskiej znaleziono porzuconą dwuletnią dziewczynkę. Drugi wypadek podrzucenia dziecka zdarzył się przy ulicy Leśnej, gdzie w domu pod nr. 73 znaleziono niemowlę pięciuletniej.

DOBRY STRÓŻ! Dotkliwą szkodę ponieśli dwaj handlarze Peteński i Kalimon, którzy zmagazynowali dużą partię jabłek w piwnicy przy ul. Ormiańskiej 23 Dozorca tego domu, korzystając z nieobecności właścicieli towaru, za pomocą dorobionego klucza dostał się do piwnicy, gdzie urządził „tanią sprzedaż“ jabłek... kradzionych. Towar ten nabywali po niskich cenach kupcy żydowscy: Przepiórka, Grosman i Eisenbruch. Niesumiennego dozorcę aresztowano. Szkoda, jaką ponieśli handlarze, wynosi około 2000 zł.

TEATR WIELKI poniedziałek g. 7.30: „Małżeństwo“.

TEATR ŻOLNIERZA poniedziałek: nieczynny.

REPERTUAR KIN LWOWSKICH.

ATLANTIC: „Cissy“.
CASINO: Romeo i Julia.
EUROPA: „Będzie lepiej“.
CHIMERA: Mayerling.
UCIECHA: „Serca ze stali“ i rewia.
PAX: Bengali.
MARYSIENKA: „Antony Adverse“.
APOLLO: Papa się żeni.
GRAZYNA: „Skowronek“.
KOPERNIK: Rok 2000.
MUZA: „Tajna brygada“.
MIRAZ: Pat i Patachon, jako więźniowie.
PALACE: Amerykańska awantura.
PAN: Rose Marie.
RAJ: Tredowata.
SWIT: W pogoni za szczęściem.
STYLOWY: „Ich troje“ i rewia.
TON: Krwawe perły.

FRITZ KREISLER słynny skrzypek, wystąpi z jedyńm koncertem w Teatrze Wielkim w poniedziałek dnia 18 bm. W programie dzieła Beethovena, Mendelsohna, Albanitza i Kreislera.

7 tysięcy złotych szkody wyrządził pożar

W nocy z soboty na niedzielę wybuchł pożar w Krakowskiej Hucie Szklanej przy ul. Lipowej 3, gdzie od gorącego żużla szklanego za paliła się szopa drewniana, w której była przechowywana większa ilość sody. Ogień zlokalizowała straż pożarna z Krakowa i Podgórza. Szkada wynosi około 7.000 zł. Podczas akcji ratowniczej, obok palącej się szopy znaleziono mężczyznę w stanie nieprzytomnym. Wezwano do niego Pogotowie Ratunkowe, które następnie przewiozło go do szpitala św. Łazarza. Mężczyzną tym jest Józef Barcikiewicz, wyrobnik zam. w Krakowie przy ul. Sarmackiej, który prawdopodobnie uległ zaczadzeniu.

Świątokradztwo w kościele na Nowej Wsi

W nocy z soboty na niedzielę nieznanymi sprawcami dokonano świątokradczego włamania do kościoła O. O. Misjonarzy na Nowej Wsi. Do kościoła dostali się oni głównymi drzwiami po czym rozbili tabernakulum i zabrali dwa złote kielichy, bezczeszcząc Najświętszy Sakrament. — Łupem świątokradców padły również wota z ołtarza św. Antoniego. —

Więść o świątokradztwie wywarła na mieszkańcach Krakowa wielkie wrażenie, tym bardziej, że jest to już siódme z rzędu ograbienie kościoła, którego dopuszczono się w ostatnich kilku tygodniach na terenie Krakowa i pobliskiej okolicy.

Kino „SWIT“ Straszewskiego 18. — Telefon 182-01.

Od piątku dnia 8 stycznia 1937 roku. Program Nr. 9.

Bezkonkurencyjny przebój z serii największych filmów bieżącego sezonu!

DLA CIEBIE MARIO W rolach głównych słynna artystka węgierska: **Kathy von Nagy** oraz najstawniejszy genialny tenor świata **BENIAMINO GIGLI**. Największy sukces ekranów całego świata! — Dzieło najwyższej wartości artystycznych! — Przedstawienia codziennie o g. 5, 7 i 9. W święta od 3 po poł.

Poświęcenie autostrad Kraków — Wieliczka i Kraków — Katowice

W ub. niedzielę na przedmieściach wielkiego Krakowa dokonano poświęcenia i otwarcia dwóch szlaków, które połączą gród podwawelski z Wieliczką i Katowicami. — Uroczystości rozpoczęto nabożeństwem w kościele Mariackim, które na intencję ukończonych dzieł odprawił ks. infułat **Kuźniowski**. W presbiterium świątyni zasiadli wice-min. Komunikacji inż. **Piasecki**, wojewoda **Gnoiński**, wicewoj. **Małuszynski**, wiceprez. **Radzyński**, dyrektor dep. dróg w Min. Komunikacji inż. **Nowakiewicz**, naczm. wydziału Min. Kom. **Budzyński**, radca tego Ministerstwa **Różański** i radca inż. **Praczyński** starosta pow. **Wnęk**, delegaci korpusu oficerskiego garnizonu, posłowie i senatorowie ziemi krakowskiej, reprezentanci władz samorządowych i wielu innych. Po odśpiewaniu przez zebranych w świątyni „Boże coś Polskę“, udano się samochodami do Prokocimia. Tam na początku drogi Kraków — Wieliczka, będącej przedłużeniem ul. Wielickiej, w miejscu przybranych chorągwiami o barwach państwowych i zielenia, uroczyste go aktu poświęcenia nowej drogi dokonał ks. infułat **Kuźniowski**, poczym z przygotowanej trybuny wygłosił okolicznościowe przemówienie. Rozpoczął je od wersetu Piśma św.: „Prostujmy drogi Pańskie“. Słowa Pisma św. — mówił ks. infułat **Kuźniowski** — nawołujące nas do szukania Prawdy, odwiecznej mogą być pojęte również bardziej materialnie. Drogi polskie, zniszczone przez wojnę w całym niemal kraju, oczekują naprawy. Zwłaszcza drogi do Krakowa, (duchowej stolicy Polski, muszą być dobre. Oby szlak, który został przed chwilą poświęcony był dobrym zaczątkiem tej akcji. Następnie ks. infułat **Kuźniowski** złożył życzenia na ręce wiceministra **Piaseckiego**. Drugie przemówienie wygłosił naczelnik wydziału wojewódzkiego inż. **Wąsowski**. Złożył on sprawozdanie z budowy. Droga **Wieliczka — Kraków**, długości 9 km. 300 m, jest zaczątkiem wielkiej autostrady **Kraków — Lwów**, która będzie posiadała odgałęzienie do **Krynicy**. Tym szlakiem zdążyli królowie polscy na wschód. Droga wykonana została według ostatnich wymogów techniki. Na podkładzie betonowym ułożono kostkę częścią **bazaltową**, częścią zaś **porfirową**. Przez 19 miesięcy zatrudniano około 300 robotników. Koszt budowy wyniósł około 1.350.000 zł.

Po przemówieniu inż. **Wąsowski** wice-min. **Piasecki**mu złożyła życzenia mała krakowianka, która przemówiła w imieniu ludności miejscowej. Następnie p. **Wicemini**ster dokonał przecięcia symbolicznej wstęgi, oddając w ten sposób drogę do publicznego użytku. — Z kolei dygnitarze i zaproszeni goście przejechali nowozbudowaną drogą do Wieliczki. Tam po zwiedzeniu sali podejmowani byli w komorze **Sienkiewicza** śniadaniem.

Z Wieliczki samochody z uczestnikami uroczystości wyjechały do **Bronowic**, gdzie odbyła się analogiczna uroczystość poświęcenia i oddania do użytku nowoczesnej drogi **Kraków — Katowice**.

Od czwartku dnia 31 b. m. w kinoteatrze „Uciecha“

Największy wyczyn światowej kinematografii gigantyczna realizacja **WARNER BROS** „Szarża lekkiej Brygady“ Szarżując wyobraźnię milionów przyciągnie do zapomnienia „Kapitana Blooda“; **ERROL FLYN** i **OLIVIA DE HAVILLAND**, uwiecznią na ekranie niesmiertelny poemat **Lorda Tennysona**. 600 bohaterów jędzie w czelność piekiel, aby dwa serca znalazły w sobie wieczną miłość. Uciecha w swym roku jubileuszowym daje P. T. Publicznosci najspanialszy podarek noworoczny wyświellając to największe współczesne dzieło sztuki filmowej. Dziś 31 XII. przedstawienia o godz. 3, 5, 7, 9.

SPORT

Warszawa — Oslo 10:6

W międzymiastowych zawodach bokserskich odnieśli Polacy drugie świetne zwycięstwo nad Norwegami bijąc ich 10:6.

Dalszy ciąg mistrzostw hokej. w Krynicy

W dalszym ciągu turnieju hokejowego rozegrała mistrzowska drużyna Polski „Zarni“ mecz z „Bragadiru“ zwyciężając 1:0. Początkowo, po szybkim zdobyciu bramki przez **Kulickowskiego** zanosilo się na wysokie zwycięstwo Czarnych, lecz po rozegraniu się, Rumuni zagrali ambitnie i uzyskali zaszczytny wynik W następnym spotkaniu Czarnych z **Warszawianką** uzyskano po lekkiej przewadze **Lwowian**, dysponujących dwoma równorzędnymi atakami, wynik 2:2.

Ciekawym było spotkanie wiceministra

Szwecji „Södertolne“, którego przyjazd na turniej opóźniła burza na morzu, z „Bragadiru“, zakończone przegraną Rumunów 1:0. — Szwedzi mimo zwycięstwa podróża pokazali piękną grę: dobre tempo.

W meczu **K. T. H.** z **Czarnymi**, zwyciężyli **Lwowianie** 1:0, przez uzyskanie w ostatniej chwili bramki przez **Stupnickiego**. Miła dla oka i ambitna gra **Krynicyzan**,omal nie do prowadziła do zaszczytne go wyniku remisowego.

Zadajcie „Głosu Narodu“ we wszystkich kawiarniach restauracjach, w urzędach pocztowych i na dworcach kolejowych

Zmarł po dwóch kieliszkach wódki

Do restauracji **Panasika** w **Morawicy** pow. kieleckiego przybyli: **Piotr Jędrocha** i **Jakub Woźniak** z **Bilszy**. Po wypiciu dwu kieliszków wódki, **Woźniak**, liczący 75 lat, zemdlął i nie odzyskawszy przytomności zmarł. Według orzeczenia lekarza, zgon nastąpił wskutek udaru serca.

Kronika krakowska

STYCZEŃ.

11. Poniedziałek. Św. Honoraty. Wschód słońca 7.42, zachód 15.47. Długość dnia 8 godzin i 5 min.
12. Wtorek. Św. Arkadii. Wschód słońca 7.41, zachód 15.48. Długość dnia 8 godzin i 7 min.

—o8o—

NOWA WYSTAWĘ kolekcji **A. Suchanka**, kolekcji hiszpańskiej **H. Uziembły**, kolekcji portretów **St. Norblina**, oraz wystawę grafiki użytkowej grupy „Trzon“ otwarto w Pałacu Sztuki w niedzielę o godzinie 12.

—o8o8o—

Zawiadomienia i komunikaty

ZEBRANIE CHRZEŚCIJAŃSKIEGO FRON-TU GOSPODARCZEGO w Krakowie odbędzie się 12 bm. o godzinie 19 w lokalu własnym przy ul. Gołębiej 6 II p. z referatem p. **Władysława Wyzyny** z **Chrzanowa** na temat: „Kupiec i klient na przestrzeni dziejów Polski“.

ZA, CZY PRZECIWI INSTYTUCJI SĄ-DÓW PRZYSIĘGLYCH. Na powyższy temat będzie przemawiał w poniedziałek, 11 bm., o godz. 19 na zebraniu zorganizowanym staraniem **krakowskiej Rady Adwokackiej**, w lokalu przy ul. Basztowej 8, mec. dr. **J. Bros**. — Wstęp wolny dla sędziów, adwokatów i aplikantów.

O STAROŻYTNYM CECHU MIECZNIKÓW KRAKOWSKICH. W poniedziałek 11 bm. odbędzie się w Muzeum Przemysłowym (ul. Smoleńsk 9) 53 zebranie nauk. Tow. Miłośników Hist. i Zabytków Krakowa, na którym kustosz Muzeum Nar. dr. **Zb. Bocheński** wygłosi bogato ilustrowany odczyt p. t.: „O dawnym cechu mieczników krakowskich i jego wyrobach“. Po odczytce nastąpi omówienie aktualnych spraw Krakowa. Wstęp 20 gr. Początek o godz. 18.30

„GBRAZKI Z WSPÓŁCZESNEGO LONDYNU“ odczyt **Heleny Mysłakowskiej** na powyższy temat odbędzie się staraniem oddziału **krak. Związku Zawodowego Literatów Polskich** 12 bm. w sali Collegium Novum **U. J.** Początek o godzinie 20.

—o8o—

TEATRY I KINA KRAKOWSKIM.

Teatr m. im. J. Słowackiego.

Poniedziałek 11. stycznia. Teatr nieczynny.
 Wtorek 12 stycznia: „Nieusprawiedliwiona go dzina.“
SWIT: Dla ciebie Mario.
WANDA: Awanturka amerykańska.
APOLLO: Matura.
SZTUKA: Ostatni akord.
UCIECHA: Szarża lekkiej brygady.
STELLA: Jadzia (Smosarska).
PROMIEŃ: Lekkość.
ADRIA: Skowronek (Marta Eggerth).
BAGATELA: „Mała małecka“ oraz rewia p. t. „Kraków w nocy“.
DOM ŻOLNIERZA: Od poniedziałku 11 bm. „Cały Parwz śpiewa“.

—o8o—

Z **TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO.** — Dzisiaj w poniedziałek teatr nieczynny. Jutro we wtorek oraz w środę, komedia **St. Bekeffiego** „Nieusprawiedliwiona godzina“, w premierowej obsadzie. Świeżna ta komedia, w reżyserii **J. Karbowskiego**, pełna humoru oraz zabawnych scen, wywołuje ustawicznie śmiech i oklaski na widowni.

„BURZA“ dramat **Juliusza Kędrzory** będzie najbliższą premierą teatru im. **J. Słowackiego**. Próby odbywają się od dłuższego czasu pod kierunkiem reż. **J. Karbowskiego**. Premiera tego dramatu, osnute go na tle życia wsi podkrakowskiej, które przedstawił autor nadzwyczaj barwnie i z niezwykłą siłą oraz prawdą odbędzie się w sobotę, dnia 16 bież. mies.

Komunistyczne wpływy w Stanach Zjednoczonych

Podczas ostatnich walk wyborczych w Stanach Zjednoczonych kandydat na prezydenta, **Browder**, wysuwany przez komunistów, uzyskał zaledwie 50.000 głosów. Tak niewielka liczba zwolenników komunistycznego kandydata, chociaż wskazuje na niezbyt wielką popularyzność wyrotowych hasel w Stanach Zjednoczonych, nie powinna jednak usypiać czujności tych którzy występują w obronie chrześcijańskiego porządku społecznego, bowiem propaganda komunistyczna w Ameryce nie tylko nie zanika, lecz przeciwnie, w ostatnich czasach bardzo wzrosła, o czym świadczą dowodnie następujące cyfry: Propagandzie komunistycznej służy obecnie w Stanach Zjednoczonych 600 wydawnictw sowieckich 3.000 mówców wiecowych i 35.000 czytanych członków komunistycznej partii. W komunistycznych „szkołach letnich“ tj. specjalnych kursach, odbywających się w ciągu lata, zapísanych jest 40.000 dzieci. Trzeba dodać, że w ostatnich czasach daje się zauważyć wzrost wpływów komunistycznych w kręgach inteligencji i urzędników państwowych.

Od czwartku dnia 31 grudnia w kinoteatrze „Sztuka“

Fenomenalne arcydzieło filmowe odznaczone I nagrodą na Międzynarodowej Wystawie filmowej w Wenecji, jako najlepszy film muzyczny na świecie:

„OSTATNI AKORD“

fascynujący romans pełen nastroju emocji i przyciągnięcia! Dzieło o idealnej harmonii treści, gry i muzyki! Zdumiewająca pomysłowość scenariusza! Cały świat w podziwem i zachwytem mówi o tem filmie! Bajeczne, niespotykane bogactwo inscenizacji! Występ sławnej wielkiej **FILHARMONII MEDYOLAŃSKIEJ** z chórem solistów. — W rolach głównych: **MARIA TASNADY, WILLI BIRGEŁ, PIOTRUŚ BOSSE** Mistrzowskiej reżyserii **DETLEFA SIERCKA**. — Film ten to najwyższy szczyt artyzmu, przepychu i plastyki!

Na falach radia

Rok 1936 w radiofonii polskiej

Jeżeli rok 1936 przyniósł wreszcie Polsce oczekiwany od tak dawna „kryzys kryzysu“, to pierwszą jaskółką tej rozpoczynającej się najwidoczniej wiosny gospodarczej był niewątpliwie rozkwit na odcinku radiowym.

Przed wszystkim więc — wzrosła w sposób imponujący rzesza polskich abonentów radiowych. Gdy przed rokiem zamknięto listopad liczbą 458.531 abonentów, to grudzień roku 1936 rozpoczął się już cyfrą **603.849 abonentów**, a przecież sezon radiowy jest w całej pełni. Nie tylko jednak sama liczba, ale i może jeszcze bardziej charakterystycznym jest dla rozwoju radia w Polsce w ostatnich czasach rodzaj radiosłuchaczy. Oto, radio wyraźnie i szybkimi krokami demokratyzuje się, coraz głębiej przenika do **mas społecznych**, przestaje być potrzebą jedynie pewnych jednostek, bądź grup — stając się natomiast **niezbędnym współczynnikiem życia całego społeczeństwa**. Dużo, oczywiście, pomogło tu idące w parze z samorzutnym pędem do radia przyszybane stanowisko czynników decydujących w Państwie, które rozumiejąc wielkie znaczenie kulturalne i społeczne radia dla ogółu obywateli, starają się poprzec jak najwydatniej akcję radiofonizacji kraju. Takimi np. skutecznymi i uwieńczonymi pomyślnym wynikiem środkami współdziałania, było choćby wprowadzenie nowej taryfy opłat radiofonicznych, obniżającej abonament dla wszystkich bez wyjątku odbiorników detektorowych z 3 do 1 złotego (poprzednio 1 złoty płacili tylko małorolni). Doniosłym posunięciem było również wprowadzenie nowej Ordynacji Radiowej, normującej zasadniczo stosunki prawne w dziedzinie korzystania z radia.

Równoległe z tym postępowała również rozbudowa techniczna i programowa radiofonii. Realizując swój wielki plan inwestycyjny Polskie Radio przystąpiło do rozszerzenia i wzmocnienia swej sieci nadawczej. Wybudowano więc i uruchomiono dwie nowe, silne radiostacje 50 kw. we Lwowie i w Wilnie na miejsce dawnych 16 kilowatowych. Obecnie buduje się nową stację stołeczną **Warszawa II**, które scentralizuje program „wielkomięski“, odcinając radiostację Raszynską i dając możność równoczesnego nadawania dwóch programów. Niezależnie od tego moc Raszyna zostanie zwiększona do 150 kw. Ale na tym nie koniec. **Projektowana jest budowa szeregu innych stacji, przede wszystkim zaś na krańcach Rzeczypospolitej**, które w ten sposób — łącznie z już istniejącymi rozgłośniami — obejmą całą Polskę swym zasięgiem na odbiorniki kryształkowe.

Największe nawet jednak wysiłki i najlepsze wola zarówno ze strony polskiej radiofonii, jak i społeczeństwa spełżył na niczym, bez należytego oparcia o właściwą, służącą interesom ogółu, radiową politykę przemysłową. Bez takiego bowiem, popularnego, dostosowanego do skromnych możliwości finansowych ogromnej większości społeczeństwa, odbiornika — radiofonizacja kraju na szerszą skalę byłaby zupełnie nierealna. W tym kierunku idą usiłowania zarówno kierownictwa radiofonii, jak i czynników społecznych. Przykładem tego jest choćby produkowany już we Lwowie odbiornik konstrukcji inż. Sikorskiego, dający odbiór głośnikowy z detektora bez wzmacniaczy lampowych. W pracy nad radiofonizacją kraju, wielką rolę odegrał program Polskiego Radia. Szczególnie ważkim bowiem momentem popularyzacji radia są fakty, akcje i wydawnictwa o znaczeniu ogólnym. Rok 1936 zaznaczył się szczególnie wydatnym zacieśnieniem węzłów przyjaźni i współpracy pomiędzy radiofonią, a czynnikami społecznymi. Powstaje Społeczny Komitet Propagandy Radia w Polsce, obejmujący już szereg najważniejszych organizacji i reprezentują-

cy w tej chwili około 2 miliony zrzeszonych obywateli. Szybko postępują również prace nad zorganizowaniem zbiorowego słuchania w ośrodkach życia organizacyjnego. Analogiczny cel mają prace nad radiofonizacją wsi polskiej. Mówiąc o akcji społecznej, nie podobną pominać rozpoczętych już prac nad stworzeniem organizacji naczelnej, poświęconej rozpowszechnianiu radia, a mianowicie **Lidze Radiofonizacji Kraju**. Nie można też nie wspomnieć o pracy radiofonizacyjnej i propagandowej samej radiofonii polskiej. Wymienić należy choćby tylko organizacje pomocy i obsługi technicznej dla abonentów radiowych, jak kursy przysposobienia radiowego, Poradnie Radiowe, broszury, wydawnictwa informacyjno-techniczne i t. p. Rok 1937 niewątpliwie też przyniesie pomyślny rozwój polskiej radiofonii.

M. W.

Szkoła radiowa w Rzymie

Włoskie towarzystwo radiowe założyło z inicjatywy Ministerstwa Propagandy, szkołę radiową w Rzymie. Instytut ten przeznaczony jest dla tych wszystkich, którzy mają zamiar poświęcić się pracy technicznej, artystycznej lub dziennikarskiej na terenie radia. Szkoła otwarta zostanie w styczniu br. Przewidziane są kursy zarówno praktyczne jak i teoretyczne.

Dla celów naukowych stworzona została przy Instytucie „rozgłośnia radiowa w miniaturze“, z laboratorium, wozami trasmi syntyni, archiwum płyt i pomieszczeniami do nadawania. Jednym z zadań Instytutu będzie **badanie specyficznych problemów radiowych**, czy to z zakresu techniki, strony artystycznej, czy nawet telewizyj. Szkołą będzie kierowała specjalna komisja, na czele której stanie naczelny dyrektor radia.

Hawana miasto najliczniejszych radiostacji

Miasto Hawana na Kubie posiada prawdopodobnie największą liczbę stacji nadawczych na świecie: posiada ich bowiem więcej niż New York i Chicago razem wzięte. Na samych tylko falach 500 do 1.500 ks/s pracuje powyżej 30 różnych stacji. — Trudno określić ich ogólną liczbę, gdyż powstają wciąż nowe, zaś inne znikają szybko. Pod tym względem Hawana przypomina Shanghai.

6 lat temu nie było w Hawanie więcej niż jedna czy dwie stacje. Rząd raczej niechętnie odnosił się do radia. W czasie rewolucji, która obaliła regime prezydenta Machado, spostrzeżono, że radio jest znakomitą czynnością propagandową i wtedy poczęły powstawać radiostacje jak grzyby po deszczu. Kolejne rządy były zbyt słabe i zbyt krótkotrwałe, aby mogły pilnować stosowania przez rozgłośnie dokładnych przepisów i nałożonych ustaw ograniczeń. To też swoboda panuje tam prawie zupełnie, przepisy ograniczają moc stacji do 250 lub 500 Watów, jednakże wszystkie przekraczają tę normę, chcą zwyciężyć w konkurencyjnej walce pomiędzy sobą.

Ambicją każdego większego gmachu czy hotelu jest posiadać wysoki maszt antenowy, to też miasto jest nimi najeżone. **Radiofonii opiera się na czysto handlowych podstawach**, istnienie stacji zależy od otrzymywanych zamówień na reklamę. Przez ważne wszystkie stacje nadają w godzinach wieczornych transmisje muzyki tańecznej i rozrywkowej z kawiarni i lokalów nocnych. Często się zdarza, że amatorzy wynajmują rozgłośnie, obchodzą swoich znajomych — zbierając reklamy i za uzyskane pieniądze

Kiedy będziemy widzieć przez radio

Marzenia ludzkości o widzeniu na odległość są bardzo dawne. Dopiero jednak w ostatnich czasach udało się skonstruować aparaty realizujące w praktyce to marzenie. Eksperymenty przekonują, że zbliża się dzień, w którym całe rodziny będą mogły zasiadać przy swym domowym odbiorniku, a przed ich oczyma przesuwane się będą obrazy zdarzeń, dziejących się w Londynie, Paryżu, Madrycie czy Warszawie.

Wielkie firmy radiowe rozbudowały specjalne laboratoria telewizyjne, rozporządzające olbrzymimi środkami finansowymi. W roku budżetowym 1935/36 „Radio Corporation of America“ wydało milion dolarów na badania telewizyjne, angielskie Baird Co — około 850.000 funtów. W laboratorium telewizyjnym „Telefunken“ zatrudniono kilkaset osób. Niestety badania otoczone są tajemnicą, zwłaszcza że **sprawy telewizyjne interesują się sfery wojskowe**. Zdaje się jednak pewnym, że gabinety laboratoryjne nie kryją żadnych wynalazków, które pełniłyby rolę telewizji na nowożytnych. Praca idzie raczej po linii udoskonalenia istniejących już aparatów i zmniejszenia kosztów

produkcji. Ogromne koszty i nierentowność badań telewizyjnych, ograniczyły do prób nieliczne państwa. Przewodzą: U. S. A., Niemcy i Anglia. W ostatnich czasach rozwinęła się telewizja we Francji i we Włoszech. O telewizji w Rosji Sowieckiej dochodzą sprzeczne wiadomości, jest jednak pewnym, że przeprowadza się tam próby na wielką skalę. Inne kraje korzystają przeważnie z dorobku obcych laboratoriów, pozostając siłą rzeczy nieco w tyle.

Mimo ogromnych wysiłków, bardzo jest jednak wątpliwym byśmy w ciągu dwóch lat doszli do rezultatów, jakich spodziewano się osiem lat wstecz. **Obrazy otrzymywane na ekranach aparatów telewizyjnych są już zupełnie wyraźne i jakością przypominają kina domowe**. Konstruktorzy mają jednak cały szereg poważnych zmartwień. Odbiornik telewizyjny jest jeszcze aparatem bardzo skomplikowanym, zawierającym 12 do 20 lamp. Regulacja jego wymaga fachowej obsługi. Cena np. w Niemczech aparatu telewizyjnego wynosi około 2.000 marek. Nadawanie programów telewizyjnych musi odbywać się na falach krótkich. Falę te mają zupełnie inne własności niż normalnie używane w radiofonii. Zbliżają się raczej pod względem swych własności do fal świetlnych. Rozchodzenie się ich następuje niemal po liniach prostych, a dla dobrego odbioru pożądaną jest, aby antena odbiorcza znajdowała się w „połu widzenia“ anteny nadawczej. Dlatego zasięg nadajników telewizyjnych jest narazie bardzo ograniczony i z reguły możliwy tylko w obrębie jednego miasta. W Niemczech wybudowano dwa nadajniki telewizyjne na samotnych górach (Taunus, Brocken) dzięki temu uzyskano zadawalający odbiór w promieniu 100 km. Narazie nie może być mowy o transmisjach na większe odległości i o programach międzynarodowych. Przed pół rokiem otwarto stałe połączenie telefoniczno-telewizyjne między Lipskiem i Berlinem (170 km.). Obraz otrzymywany za pomocą tej aparatury nie jest dobry. Do rozmów telefonicznych wystarczającym i bądź co bądź bardzo atrakcyjnym jest widzenie choćby niezbyt wyraźne swe go rozmówcy, oddalonego o kilkaset kilometrów.

Zupełnie inaczej jest z telewizją. Jeżeli widz ma się interesować nie tylko nowym wynalazkiem, lecz dla samej treści tego co widzi, obraz musi być naprawdę dobry. Sprawozdania firm zajmujących się telewizją zaznaczają stale, że przy obecnym jej stanie za wcześnie jest produkować odbiorniki rynkowe. **Każdy dzień przy nosi drobne udoskonalenia i aparaty sprzed pół roku są już przestarzałe**, mimo, że system telewizyjny nie uległ zmianie. Dlatego zarówno w Niemczech jak i w Anglii zarządy radiofonii rozpoczęły budowę „pokojów telewizyjnych“ (Fernsehstube, Televisionroom). Jest to rodzaj małego kina, gdzie zamiast normalnego ekranu kinowego mamy ekran telewizyjny. Na terenie Berlina zamontowano 12 takich „pokojów telewizyjnych“. Cieszą się one dużym powodzeniem wśród zwiędzającej publiczności. Wyświe tają one przeważnie aktualia i krótkie filmy. Podczas Olimpiady można było oglądać zawody, odbywające się na wielkim stadionie. — Obrazy były jednak dosyć zamglone i migające.

Do telewizji nie trzeba jednak przykładać zbytnej nadziei, przynajmniej w tym sensie, że wyruguje ona dotychczasowe odbiorniki radiowe. Stacja telewizyjna pozwala na odbieranie obrazów w maksymalnej odległości do 50 km., i będzie wymagała zupełnie odrębnych odbiorników do obrazów i dźwięku niż dotychczasowe odbiorniki, które zawsze pozostaną dobre dla odbioru radiofonii na falach średnich i długich.

Inż. J. G.

Europejski koncert szwedzki

W powodzi audycji radiowych bardzo dodatnio wyróżniają się t. zw. koncerty europejskie. Tym razem radiosłuchacze będą mieli możliwość usłyszenia prawie nieznanego u nas, a niezmiernie cennej muzyki szwedzkiej. Polskie Radio transmituje bowiem w dn. 12 stycznia o godz. 21 koncert ze Sztokholmu. Wypełnią go **dzieła 4 kompozytorów szwedzkich: Franciszka Berwolda, Jana Augusta Södermana, Wilhelma Stenhammara i Tora Aulina**, którzy wnieśli do skarbnicy duchowej swojej ojczyzny niemałe wartości estetyczne. Na pierwszy ogień pójdzie „Symfonia poważna“ w czterech częściach, Fr. Berwolda, zmarłego w trzecim ćwierćwieczu XIX wieku, autora symfonii, dzieł kameralnych i opery „Estrella de Soria“.

Drugim punktem programu będzie dzieło J. A. Södermana, „Król Heimer i Aslög“ do słów Fr. Hedberga. Jest to ballada na głos barytonowy z towarzyszeniem orkiestry. **Söderman jest uważany za założyciela narodowego kierunku muzyki szwedzkiej**, a jego ballady, operetki i dzieła wokalno-orkiestrowe uzyskały mu znaczny rozgłos nie tylko w Szwecji ale i poza jej granicami. W. Stenhammar, twórca ballady „Florez i Blazeflor“ uchodził jeszcze do niedawna za wodza współczesnych modernistów szwedzkich, a jego bogata gorąca i namiętna twórczość wzbudza powszechny szacunek i podziw dla szlachetnej sylwetki artystycznej kompozytora. Na zakończenie tego koncertu wybrano dwa fragmenty z dramatu muzycznego T. Aulina „Mäster Olof“, osnutego na tekście A. Strindberga. Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanie świętyni dyrygent Nils Grevillius, solistą zaś wieczoru będzie europejskiej sławy śpiewak Joel Berglund — baryton.

Krótkie wiadomości

MUZYKA W CZASIE PRZERWY W PRACY W NIEMCZECH. W porozumieniu z organizacją „Siła przez radość“, radio niemieckie nadaje w czasie ogólnej przerwy obiadowej w godzinach pracy audycje muzyki rozrywkowej i tańecznej. Uznając duże znaczenie wypoczynkowe tego rodzaju rozrywkowych audycji, kierownictwo Radia Rzeszy postanowiło wprowadzić ten zwyczaj i w swojej organizacji. Podczas przerw w pracy, personel radiowy bawi się i tańczy przy dźwiękach muzyki radiowej.

PROPAGANDOWY SAMOCHÓD PANCERNY RZĄDU MADRYCKIEGO. Donoszą z Madrytu, że rząd tamtejszy uruchomił specjalny samochód opancerzony, wewnątrz którego znaj duje się mała stacja nadawcza oraz niezwyklej siły amplifikator. Wóz radiowy zbliża się do linii frontu i donośnym głosem, mającym zasięg 10 km. w ciągu dnia a 15 km. w nocy — podaje wojskom nieprzyjacielskim komunikaty i odezwę propagandową.

Kinoteatr dźwiękowy „W A N D A“ Sw. Gertrudy 5

Wyświetla od piątku najwspanialszy film produkcji krajowej, realizowany częściowo przez polską ekspedycję w Ameryce pod kierownictwem reżysera **Ryszarda Ordyńskiego**

AWANTURA AMERYKANSKA

Wesoła komedia muzyczna pełna sensacji, humoru, śmiechu i dowcipu. — W rolach gł.: utalentowana i piękna **ZOFIA NAKONECZNA** krakowianka

oraz EUGENIUSZ BODO

Mieczysława Ćwiklińska — Michał Złocz — Stanisław Sielański oraz poraz pierwszy debiutujący we filmie

głośny **ADAM DIDUR**. — Ponadto w programie rewelacyjne dodatki muzyczne. — Początek seansów w dni powszednie o g. 5, 7 i 9,10. W niedzielę i święta o g. 3 popoł — Program Nr. 12